

köçürülmüş, 90 kitab mağazasında yenidənqurma işləri aparılmışdır. Rayonlara 16 kitab mağazası, 50 kitab köşkü verilmişdir. O cümlədən, 1985-ci ildə 3 kitab evi, 7 kitab mağazası açılmış, 8 mağazada yenidənqurma işləri aparılmış, rayonlara 2 avtomagaza, 5 pavilyon, 18 köşk verilib.

1980-85-ci illər ərzində 25 rayon təşkilatı kitab satışı tapşırıqına əməl etməyib. 5 ildə bu rayonların hesabına 493,4 min manat az çap məhsulu satılıb.

ƏDƏBİYYAT

1. *Azərıtiffağın idarə heyətinin illik hesabatları (1980-85).*
2. *Azərıtiffağın kitab ticarəti idarəsinin illik hesabatları (1980-85).*

Гамидов Р.

*Книготорговое дело в сельской местности Азербайджана
в 1980-1985 годах*

Резюме

Краткий статистический отчет о книготорговом деле в сельской местности Азербайджана в 1980-1985 годах. В статье полностью обобщен и охвачен постановление правления Азербайджанского потребсоюза посвященный книжной торговли сельского населения.

BEYNƏLXALQ ƏMƏKDAŞLIQ

*Xəlil İSMAYILOV
Əliyusif MƏMMƏDOV*

AZƏRBAYCANIN KİTABXANA MÜTƏXƏSSİSLƏRİ İFLA-nın KONFRANSINDA

Yenidən öz dövlət müstəqilliyini bərpa etmiş Azərbaycan artıq onlarca beynəlxalq təşkilatlarda və qurumlarda təmsil olunur. Belə təşkilatlarda təmsil olunmaq nəinki respublikamızın beynəlxalq miqyasda tanınmasına kömək edir, həm də ayrı-ayrı sahələrdə qarşılıqlı, faydalı əməkdaşlığın yaradılmasına, birgə layihələrin hazırlanmasına və reallaşdırılmasına, dünya miqyasında qabaqjıl təcrübənin respublikamıza gətirilməsinə yardım edir. Belə faydalı əlaqələrin yaradılmasında xüsusi xidməti olan təşkilatlardan biri də Azərbaycan Kitabxana İşinin İnkişafı Assosiasiyasıdır. (AKİİA) Respublikamızın kitabxana işi və informasiya təminatı sahəsində fəaliyyət göstərən mütəxəssislərini və təşkilatlarını öz sıralarında birləşdirən bu təşkilat 1999-cu ildə yaradılmasına baxmayaraq, az bir zaman ərzində bu sahədə ölkəmizdə aparıcı ijtimai quruma çevrilmişdir. İndi öz sıralarında 400-ə yaxın fərdi üzvü və 6 kollektiv üzvü birləşdirən AKİİA qarşısına ölkəmizdə kitabxana işinin mövjud vəziyyətini təhlil edərək onun perspektiv inkişafı bərədə tövsiyələr hazırlamaq, həm yerli mütəxəssislərin bilik və bacarığını, həm də digər ölkələrin qabaqjıl təcrübəsini öyrənməklə ölkəmizdə kitabxana işi sahəsində əhəmiyyətli texniki və texnologici irəliləyişə, bu sahədə demokratik islahatların aparılmasına, respublikamızın hər bir vətəndaşının ölkəmizin kitabxana-informasiya ehtiyatlarından səmərəli istifadə etmə imkanına nail olmaq,

kitabxanaçı-bibliograf peşəsinin nüfuzunu yüksəltmək, bu sahədə kadr ehtiyatlarından səmərəli istifadə etmək, istehsalatda çalışan mütəxəssislərin fasiləsiz təhsilini təşkil etmək və s. bu kimi vəzifələr qoyur. Bu işləri AKİİA-ya respublikamızın bir çox aparıcı kitabxanaları və mütəxəssisləri, eləcə də digər ölkələrdəki həmkarları ilə sıx əməkdaşlıq şəraitində həyata keçirir. Heç də təsadüfi deyildir ki, kitabxana işi sahəsində dünyanın ən böyük təşkilatı - Kitabxana İnformasiya Mütəxəssislərinin Beynəlxalq Federasiyası (İFLA) 2000-ci ildə AKİİA-nı öz sıralarına həqiqi üzv kimi qəbul etmiş və ona öz Şurasında 8 səsə səsvermə hüququnu vermişdir.

Dünyada kitabxana işini əlaqələndirən, bu sahənin inkişafında böyük xidmətləri olan İFLA hər il illik konfrans keçirir. Dünyanın demək olar ki, bütün ölkələrinin kitabxana təşkilatlarının və informasiya xidməti ilə məşğul olan bir sıra digər qurumların iştirakı ilə keçirilən bu forum hər il dünyanın bir ölkəsində keçirilir və burada həmin fəaliyyət sahəsinin ən aktual məsələləri müzakirə edilir.

Bu il İFLA-nın növbəti, 67-ci Konfransı avqust ayının 15-dən 25-dək ABŞ-ın Boston şəhərində keçirilmişdir.

Konfransa dünya kitabxana ictimaıyyəti təmsil edən 149 ölkədən gəlmiş 5530 nümayəndə və 2000-ə yaxın digər iştirakçı qatılmışdı ki, bu da İFLA-nın indiyə qədər keçirdiyi ən böyük tədbir olmuşdur.

Azərbaycanı AKİİA-nın prezidenti, Azərbaycan nümayəndə heyətinin başçısı, BDU-nun Kitabxanaçılıq fakültəsinin dekani dos. X.İsmayılov, AKİİA-nın üzvləri Ə.M.Məmmədov və Ş.Xudiyeva təmsil edirdi. Bu nümayəndə heyəti İFLA tədbirlərində respublikamızı təmsil edən ilk səlahiyyətli nümayəndə heyəti olmuşdur. Azərbaycan mütəxəssislərinin bu tədbirdə iştirakı Amerikan Kitabxanalar Asosiasiyasının (ALA) və ABŞ hökumətinin dəstəyi sahəsində mümkün oldu.

İFLA-nın bu ilki konfransının qayəsi "Kitabxanalar və kitabxanaçılar: bilik erasında fərqlərin müəyyən edilməsi" olmuşdur. Həmin qayə ilə əlaqədar olaraq konfransın əsas mözuları aşağıdakılar olmuşdur:

- Bilik erasında kitabxanaçıların liderlik rolunun inkişaf etdirilməsi;
- Məkan və zaman boyu öyrənmənin təmin edilməsi;
- Bilik erasında informasiya və texnologiyaların idarə edilməsi;

- Tərəfdaşlığın möhkəmləndirilməsi;

Bu zaman kitabxanaların dövlət strukturları və sənaye ilə, elmi-tədqiqat müəssisələri ilə əlaqələrin genişləndirilməsinə, uşaq və gənclərə xidmətdə, həyat keyfiyyətinin yüksəldilməsində kitabxanaların rolunun artırılmasına xüsusi önəm verilməsi nəzərdə tutulurdu.

Konfrans iştirakçılarının sərənjamına Amerikanın yüksək intellektual və maliyyə potensialına, qədim ənənələrə və yüksək mədəni səviyyəyə malik Massaçusets ştatının paytaxtı Bostonun ən böyük və möhtəşəm binalarından biri "Kənvənşənəl Sentr" verilmişdi və burada məhsuldar iş üçün bütün şərait yaraldılmışdı.

Konfrans müddətində Azərbaycanın nümayəndələri sırasına hal-hazırda ABŞ-ın İllinoys ştatında kitabxana və informasiya elmləri üzrə doktoranturada təhsil alan AKİİA-nın vitse-prezidenti Mürçan Nəzərova da qatılmışdı.

Azərbaycan nümayəndə heyəti İFLA-nın şurasında və konfransın bir sıra bölmələrinin işində fəal iştirak etdi. Bu zaman keçirilən seminarlarda oxunan mühazirələrdə mövzu ilə əlaqədar məhsuldar fikir mübadiləsi aparıldı, materiallar götürüldü. Bu tədbirlər, xüsusən də ayrı-ayrı ölkələrdən olan müvafiq təşkilatların nümayəndələri ilə çox sayda görüşlər bizə xeyli yeni, maraqlı məlumat əldə etməyə, görüş dairəmizi genişləndirməyə imkan verdi.

"Kitabxana-informasiya təhsil sferasında genişlənmə", "Səyyar kitabxanalar", "Kitabxana və ijtimi əlaqələr" mövzusunda seminarlar, "Fasiləsiz təhsil", "Kitabxana assosiasiyalarının idarə olunması" mövzusunda dəyirmi masa və müzakirələr Azərbaycan nümayəndə heyətinin xüsusi marağına səbəb oldu.

AKİİA-nın təmsilçilərinin iştirak etdiyi digər maraqlı tədbir YUNESKO-nun məsul işçisi Abid Əziz "Yeni "hamı üçün informasiya" proqramı" mövzusunda mühazirədə də iştirak oldu. Burada toxunan məsələlər ətrafında Azərbaycan nümayəndələri suallar verdilər. Mühazirədən sonra AKİİA-nın nümayəndələrinin Abid Əzizlə qısa söhbəti oldu ki, burada hər iki tərəfi maraqlandıran məsələlər müzakirə edildi.

Azərbaycan nümayəndə heyəti kitabxana işinin ayrı-ayrı problemlərinin həll edilməsi sahəsində digər ölkələrdən olan həmkarlarının təjribəsinə böyük maraq göstərirdi. Belə təjribə mübadiləsi və müzakirələr təkcə Konfransın dəyirmi masaları

çərçivəsində deyil ayrılığa görüşlər zamanı da aparılırdı. Belə görüş və müzakirlərdən Şotlandiya, Almaniya, Rusiya, Latviya, ABŞ nümayəndə heyətləri ilə aparılan görüşlər xüsusi maraq kəsb etmişdir.

Məlumdur ki, Boston ABŞ-in ən iri mədəniyyət, elm, texnologiya, təhsil mərkəzlərindən biridir. Bütün dünyada məşhur olan Harvard Universiteti, Massaçusets Texnologiya İnstitutu, Boston Universiteti, ABŞ-in bir çox nüfuzlu qəzetlərinin "Boston Qlob", "Krisçens Sayens monitor" və s. redaksiyaları burada yerləşir. Konfransın proqramının xüsusi bəndi kimi həmin universitetlərə, onların kitabxanalarına gedişlər də çox maraqlı oldu. Bu zaman nümayəndə heyəti burada mövcud olan kitabxanalarda işin təşkili, planlaşdırılması, maliyyələşdirmə, xidmət, kadr təminatı və s. bu kimi məsələlərlə yaxından maraqlandı.

Digər əhəmiyyətli görüşlər 140 yaşlı olan və ABŞ-in ən zəngin ictimai kitabxanalarından biri olan Boston İcmaı Kitabxanasına oldu. Kitabxananın zəngin fondu, ən müxtəlif oxu qrupları üçün nəzərdə tutulmuş oxu zalları, ən yeni avadanlıqlarla təchiz edilmiş texnoloci bölmələri, əzəmətli görünüşə və zəngin interyerə malik böyük binası bizdə gözəl təəssürat yaratdı. Bizim diqqətimizi xüsusi cəlb edən cəhətlər isə kitabxanada hökm sürən işgüzar mühit, səliqə-səhman, yüksək intizam, oxuculara göstərilən xüsusi diqqət oldu.

Amerikada kitabxanaçılıq təhsili, bu sahədə kadr hazırlığı məsələlərini öyrənmək üçün Bostonda yerləşən ABŞ-in Yeni İngiltərə (ölkənin Şimali-Şərqi) regionunun ən əhəmiyyətli kitabxanaçılıq təhsil müəssisəsi olan Simons kolleci Azərbaycan nümayəndə heyətinə xüsusi təsir bağışladı. Bura müxtəlif sahələrdə bakalavr diplomunu alan mütəxəssislər qəbul olunur və onlar kitabxana-informasiya fəaliyyəti üzrə bir sıra ixtisaslar əldə edərək magistr dərəcəsi ilə kolleci bitirirlər. Kollejdə tədris prosesinin xüsusiyyətləri Kitabxanaçılıq fakültəsinin dekanı kimi AKİİA-nın prezidenti X.İsmayılovun xüsusi marağına səbəb oldu və o kollecın əməkdaşlarına bu bərdə bir çox suallar verdi. Məlum oldu ki, ABŞ-dəki kitabxanalarda 1-2 tədris müəssisəsindən başqa heç bir yerdə bakalavr pilləsi üzrə kitabxanaçı hazırlanmır və kitabxanaçı-bibliograf ixtisası ilə bağlı vəzifələrə yalnız bu sahə üzrə diplomu olan mütəxəssislər qəbul edirlər. Bu da ölkədə həmin peşəyə verilən yüksək qiymətdən və peşənin nüfuzundan irəli gəlir.

Nümayəndə heyəti konfransda olduğu müddətdə daim Amerika kitabxanaçıların, xüsusən də Amerikan Kitabxanaçılar Assosiasiyasının (ALA) daim diqqət və qayğısı ilə əhatə olunmuşdur. ALA-nın baş ofisinin əməkdaşları öz söhbətlərində dəfələrlə Azərbaycanda kitabxana işinin daha da inkişaf etməsində, bu sahədə demokratik prinsiplərin, vətəndaşların azad informasiya almaq hüququnun bərqərar olmasında maraqlı olduqlarını ifadə edirdilər. Bu işdə ALA Azərbaycan və Gürcüstan Kitabxanaçılar Assosiasiyalarının əməkdaşlarına xüsusi diqqət yetirirlər. Məhz bu səbəbdəndə ALA-nın təşəbbüsü ilə konfrans müddətində Cənubi Qafqaz Kitabxanaçı Assosiasiyaları əməkdaşlığı mövzusunda xüsusi seminar keçirildi. Seminarda çıxış edən AKİİA-nın prezidenti X.İsmayılov hiss olunan fəallığı vurğulamaqla yanaşı, bu sahədə xüsusən də Azərbaycanda hələ çox iş görülməli olduğunu qeyd etdi. O, ayrıca olaraq Azərbaycanda kitabxana işinin müasir tələblərə uyğun yenidən qurulması üçün ALA-nın xüsusi qayğı və diqqət göstərməsini qeyd etdi və ALA-nın bütün üzvlərinə və ilk növbədə onun rəhbərliyinə öz təşəkkürünü ifadə etdi.

AKİİA-nın nümayəndə heyətinin İFLA-nın 68-ji konfransı keçiriləcək yerin ev sahibləri və təşkilatçıları olan Şotlandiya Kitabxanaçılar Assosiasiyasının üzvləri ilə də görüşləri maraqlı oldu. Söhbət əsnasında şotland və azəri xalqlarının bir çox sahələrdə, sənaye, maliyyə xüsusən də neft istehsalı sahəsində sıx əlaqələri olduğu qeyd edildi və belə əlaqələrin kitabxana işi sahəsində də yaradılması zərurəti vurğulandı. Şotland həmkarlar AKİİA-nın prezidentinə İFLA-nın 68-ci konfransında Şotlandiyanın Qlazqo şəhərində görüşəyəklərinə ümid etdiklərini bildirdilər.

AKİİA-nın nümayəndə heyəti Bostonda olduğu dövrdə bir sıra digər görüşlər də keçirdi ki, bunlardan ən yaddaqalanı həmin şəhərdə yaşayan azəri tələbələri ilə görüşlər oldu. Müxtəlif mübadilə proqramları üzrə ABŞ-a gəlmiş həmin tələbələr xüsusən də Bostonda Bakı Dövlət Universitetini, Azərbaycan kitabxanaçılarını təmsil edən şəxsləri görməkdə qürur duyduqlarını bildirdilər. Öz növbəsində X.İsmayılov onlara ABŞ-da oxuduqları müddətdə biliklərə dərinlən yiyələnməyi, Azərbaycanın adını uca tutmağı və Vətənə yüksək səviyyəli mütəxəssislər kimi qayıtmağı tövsiyə etdi.

ABŞ səfəri dövründə AKİİA-nın nümayəndə heyəti ABŞ-in ən böyük şəhəri, dünyanın ən böyük maliyyə və işgüzar fəaliyyət mərkəzlərindən biri olan Nyu-Yorka da səyahət etdi, bu şəhərin

görməli yerləri ilə tanış oldu. Nyu-Yorkun məşhur göydələnləri, Hudzon üzərində ucalan əzəmətli körpülər insan zəkasının güjünə heyrət doğurur. O günlər Nyu-Yorkun məşhur Beynəlxalq Ticarət Mərkəzinin qoşa binaları hələ salamat idi və şəhərin mavi səması fonunda əzəmətlə ujalırdı. Yeri gəlmişkən, AKİİA-nın nümayəndə heyəti 11 sentyabr faciəsi münasibətilə təəssüfünü və kədərli olduğunu bildirir və amerikalı həmkarlarına bu sətirlər vasitəsilə bir daha bu böyük xalqın dərdlərinə şərik olduğunu ifadə edir.

Yekun olaraq bir daha qeyd etmək istərdik ki, AKİİA-nın nümayəndə heyətinin İFLA-nın 67-ci konfransında və şurasında iştirakı Assosiasiyanın həyatında əlamətdar bir hadisə oldu. Bu konfrans zamanı əldə edilmiş məlumatlar, öyrənilmiş təcrübə, dünyanın bir çox ölkələrindən gəlmiş həmkarlarla yaradılmış əlaqələr şübhəsiz ki, respublikamızda kitabxana işinin inkişafına öz müsbət təsirini göstərəcəkdir.

*Исмаилов Х.И.
Мамедов А.М.*

*Азербайджанские библиотечные специалисты
представляют республику на 67-ой Конференции ИФЛА*

РЕЗЮМЕ

Являясь самой представительной международной организацией библиотечных работников, ИФЛА ежегодно проводит конференции, где обсуждаются насущные проблемы библиотечной деятельности. Несмотря на то, что библиотечные работники Азербайджана участвовали на прошлых Конференциях ИФЛА, эти участники приглашались не как представители библиотечных Ассоциаций, а как гости конференции.

Впервые в истории Азербайджана, представители библиотечной общественной организации в лице Ассоциация Развития Библиотечного дела в Азербайджане (АКИИА) участвовали как полноправные участники с правом голоса на конференции ИФЛА. В 2001-ом году Ежегодная Конференция с Совет ИФЛА состоялась в городе Бостоне, США. На этой конференции участвовали президент АКИИА, декан библиотечного факультета БГУ, д-р Х.И.Исмаилов, члены АКИИА, преподаватель библиотечного факультета БГУ А.М.Мамедов, директор Научной библиотеки Университета Хазар Ш.Худиева.

В данной статье подробно рассмотрено участие делегации АКИИА в 67-ой Конференции ИФЛА, проведенные в рамках этой Конференции мероприятия. Особое внимание было уделено его семинарам и дискуссиям, где принимали активное участие делегаты из Азербайджана.

Важное значение имело посещение представителями Азербайджана ведущих библиотек Бостона – Бостонской публичной библиотеки, библиотек всемирно известных учебных заведений – Гарвардского Университета, Массачусетского технологического института, где состоялось интересный обмен мнением между нашими и американскими специалистами.

Для Азербайджанских специалистов большое значение имело посещение крупного учебного заведения – Симмонс Колледжа, где готовятся библиотечно-информационные специалисты. Имея богатые традиции, отличную материально-техническую базу колледж готовит специалистов по всему спектру библиотечно-библиографической и информационной профессии.

В целом, участие азербайджанской делегации в работе 67-ой Конференции ИФЛА стало важным событием для библиотечной общественности республики и открыло новые перспективы для развития библиотечной деятельности.

BİZİM MÜƏLLİFLƏR

Abuzər Alı oğlu Xələfov - BMT yanında Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının akademiki, Azərbaycanın əməkdar elm xadimi, əməkdar mədəniyyət işçisi, Bakı Dövlət Universiteti kitabxanaşünaslıq kafedrasının müdiri, tarix elmləri doktoru, professor, Azərbaycan Kitabxanaçılar Cəmiyyətinin prezidenti;

Xəlil İsmayıl oğlu İsmayilov - BDU-nun kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin dekanı, Azərbaycan Kitabxana İşinin İnkişafı Assosiasiyasının prezidenti, pedaqoji elmlər namizədi, dosent;

Tacəddin Fərhad oğlu Quliyev - BDU-nun kitabxana fondu və kataloqların təşkili kafedrasının müdiri, tarix elmləri namizədi, dosent;

Rasim Əhməd oğlu Kazımov - BDU-nun kitabxanaşünaslıq kafedrasının dosenti, pedaqoji elmlər namizədi;

Əli Musa oğlu Rüstəmov - BDU-nun kitabxanaşünaslıq kafedrasının dosenti, pedaqoji elmlər namizədi;

Aşur Müseyib oğlu Əliyev - BDU-nun kitabxana fondu və kataloqların təşkili kafedrasının baş müəllimi, tarix elmləri namizədi;

Akif Əmiraslan oğlu Cəfərov - BDU-nun kitabxanaşünaslıq kafedrasının baş müəllimi;

Knyaz İlyas oğlu Aslan - BDU-nun kitabxanaşünaslıq kafedrasının baş müəllimi;

Sənubər Mikayıl qızı Mustafayeva - BDU-nun kitabxana fondu və kataloqların təşkili kafedrasının baş müəllimi;

Səfirə Cəlal qızı Hacıyeva - BDU-nun kitabxana fondu və kataloqların təşkili laboratoriyasının müdiri;

Ulduz İltifat qızı Hacıyeva - BDU-nun kitabxana fondu və kataloqların təşkili kafedrasının baş laborantı;

Hicran Oqtay qızı İsmayılova - BDU-nun kitabxanaşünaslıq kafedrasının baş laborantı;

Əsrəf Teymur oğlu Xələfov - BDU-nun bibliografiyaşünaslıq kafedrasının dosenti, pedaqoji elmlər namizədi;

Qəmzə Söhbət qızı Hacıyeva - BDU-nun bibliografiyaşünaslıq kafedrasının baş müəllimi;

Arzu Kazım qızı Vəliyeva - BDU-nun bibliografiyaşünaslıq kafedrasının magistrantı;

Ramiz Hacıbala oğlu Həmidov - BDU-nun kitabşünaslıq və nəşriyyat işi kafedrasının baş müəllimi;

Əliyusif Məhəmməd Məmmədov - BDU-nun bibliografiyaşünaslıq kafedrasının baş müəllimi.